Sivistyspalvelut

Vastuuhenkilö: rehtori-sivistysjohtaja

Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2027

Sivistystoimen palvelualue tuottaa lakisääteisiä sivistykseen, kasvatukseen, hyvinvointiin, kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyviä lakisääteisiä palveluita. Sivistyspalveluiden palvelualue koostuu koulutoimesta (sis. esi- ja perusopetus, lukiokoulutus), varhaiskasvatuspalveluista (päiväkoti) ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista (sis. kirjasto, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet, etsivä nuorisotyö, vapaa sivistystyö, hyte-työ ja kotoutumispalvelut). Sivistyspalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Vastuualuejohtajina palvelualueella toimivat rehtori-sivistysjohtaja, apulaisrehtori, päiväkodinjohtaja ja kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Sivistyspalveluihin kuuluu yksi tulosalue, sivistystoimi. Vuoden 2027 aikana sivistystoimen hallinnossa tai henkilöstössä ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Koulutoimi

Vastuuhenkilö: rehtori-sivistysjohtaja ja apulaisrehtori

Rautavaaran kunnassa perusopetusta järjestetään yhtenäiskoulussa, joka kattaa luokat 1–9. Perusopetuksen yhteydessä järjestetään myös esiopetus. Koulutoimen henkilöstömäärässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia vuoden 2027 aikana.

Perusopetuksessa toimii kaksi yhdysluokkaa lukuvuonna 2026–2027(1–2 ja 3–4), muutoin opetus toteutetaan yksisarjaisena. Yhdysluokkien määrää ja sijoittumista tarkastellaan keväisin. Töllöin voidaan tarkastella paremmin, millainen jako on toiminnallisesti ja pedagogisesti järkevintä toteuttaa aina seuraavana lukuvuotena.

Lukion opiskelijamäärää ovat vahvistaneet lukuvuosina 2024–2025 ja 2025–2026 nyt jo toimintansa lopettaneen Finest Future -ohjelman kautta lukioon hakeneet kansainväliset opiskelijat. Mikäli opiskelijoita ei tulevaisuudessa hakeudu vastaavaa määrää Rautavaaran ulkopuolelta, lukiossa opiskelevien määrä kääntyy laskuun vuodesta 2027 alkaen.

Rautavaaran yhtenäiskoulun painopistealueena on lukuvuonna 2026–2027 liikunnallisen elämäntavan edistäminen, jota pyritään vahvistamaan koko kouluyhteisön näkökulmasta. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on kirjattu perusopetuksen opetussuunnitelmaan 1.8.2026 alkaen. Yhteistyötä tehdään tiiviisti koulunuorisotyöntekijän kanssa. Toisena painopisteenä jatkuu opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen ja kuluvana lukuvuonna painotetaan erityisesti oppimisen tuen käytänteitä sekä yhteisopettajuutta. Kuntastrategian tavoitteita työstetään vuoden aikana tasaisesti asetetuilla toimenpiteillä painottuen Hyvinvoivaan ja turvalliseen arkeen.

Harrastamisen Suomen mallin mukaisen kerhotoiminnan toteuttaminen ja kehittäminen jatkuu aluehallintoviraston hankerahoituksella 31.7.2027 asti. Lupa- ja valvontavirastolta haetaan hankerahaa koululaisten päiväleirin toteuttamiseksi kesän 2027 aikana.

Rautavaaran lukio tarjoaa laaja-alaista yleissivistystä sekä tarvittavat tiedot ja taidot lukion jälkeiseen jatko-opiskeluun. Nuorten yleislinjan lisäksi lukio on profiloitunut lääketieteellis-luonnontieteelliseen opetukseen. Rautavaaran lukio on liittynyt elokuun 2025 alusta alkaen Pohjois-Savolaiseen MAHIS yhteistyöverkostoon, mikä mahdollistaa ammatillisen tutkinnon ja opintokokonaisuuksien suorittamisen lukio-opintojen yhteydessä Ylä-Savon ammattioppilaitoksessa. Lukiolaisten jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia kehitetään tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen ja työelämän yritysten kanssa.

Lukion kehittämistä jatketaan LUMA-toimintaa ja kansainvälisyyttä painottaen. Lääketieteellis-luonnontieteellisen painotuslinjan opintokokonaisuutta kehitetään edelleen ja pyritään hankkimaan yhteistyökumppaneita opintotarjonnan monipuolistamiseksi. Kansainvälisyystoiminnassa jatketaan yhteistyötä esim. Metsäkartanon kanssa. Tämän lisäksi pyritään hankkimaan myös kansainvälisiä yhteistyökumppaneita sekä hakemaan Erasmus + -hankerahoitusta. Lukion vetovoimaisuuden lisäämistä markkinoinnin ja kehitystyön kautta jatketaan edelleen. Lukion vetovoiman kehittäminen on keskeistä pätevien opettajien saamiseksi ja pitämiseksi paikkakunnalla. Tavoitteena on, että MAHIS-opinnot osaltaan monipuolistavat opintotarjontaa ja siten mahdollistavat mahdollisimman monelle nuorelle opiskelun Rautavaaran lukiossa.

Kuljetuskilpailutuksen jälkeen uusi sopimuskausi koulukuljetuksissa ja asiointiliikenteessä käynnistyy 2027 elokuussa.

Riskienhallinta

Strategiset ja taloudelliset riskit

Keskeisin pitkän aikavälin riski on oppilas- ja opiskelijamäärän väheneminen. Se heikentää valtionosuus- ja muuta rahoituspohjaa samalla, kun merkittävä osa henkilöstö-, kiinteistö- ja ylläpitokustannuksista säilyvät. Näin oppilas- ja opiskelijakohtaiset kustannukset kasvavat.

Lukion osalta merkittävä strateginen riski liittyy opiskelijarekrytoinnin onnistumiseen. Jos oman kunnan pieneneviä ikäluokkia ei pystytä täydentämään muualta tulevilla opiskelijoilla, lukion opiskelijamäärä voi laskea tasolle, jolla toiminnan taloudellinen ja pedagoginen järjestäminen vaikeutuu. Tällöin myös lukiolaisista saatavat valtionosuudet vähenevät.

Muita strategisia ja taloudellisia riskejä ovat valtionosuusjärjestelmän muutokset, valtion säästötoimet, energian ja muiden käyttökustannusten nousu sekä kiinteistön korjaus- ja investointitarpeiden kasvu.

Toiminnalliset riskit

Merkittävä toiminnallinen riski on pätevän ja osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys. Oppilas- ja opiskelijamäärien pienentyessä opetustuntien määrä voi vähentyä, jolloin kokoaikaisten tehtävien muodostaminen vaikeutuu. Mikäli ikäluokat pienenevät ennakoidulla tavalla, eikä lukioon hakeudu opiskelijoita paikkakunnan ulkopuolelta, merkittävänä riskinä on, että lukion toiminta edellytykset heikkenevät. Tämä puolestaan vaikeuttaa myös laadukkaan perusopetuksen toteuttamista ja opettajien opetustuntien turvaamista.

Toiminnan kannalta huomioitavia riskejä ovat lisäksi sijaisten saatavuus, henkilöstön kuormittuminen, pitkät poissaolot sekä avainhenkilöriippuvuus. Pienessä organisaatiossa yhden henkilön poissaolo voi vaikuttaa toimintaan suhteellisesti paljon.

Talouden kiristyessä riskinä on myös opetustarjonnan ja tukipalvelujen kaventuminen. Tuntikehyksen pienentäminen, ryhmien yhdistäminen ja valinnaisuuden vähentäminen voivat heikentää opetuksen laatua, oppimisen tukea ja opiskelijoiden mahdollisuuksia tehdä yksilöllisiä opintovalintoja. Tämä puolestaan voi edelleen heikentää lukion vetovoimaa ja henkilöstön pysyvyyttä.

Vahinkoriskit

Oppilaitos- ja työturvallisuuteen liittyvät riskit koulukeskusympäristössä. Yhteistyötä kotien kanssa tehdään tiiviisti ja oppilaissa havaittaviin muutoksiin tai häiriökäyttäytymiseen reagoidaan. Ennakointityötä tehdään ja koulutuksia järjestetään henkilöstölle. Turvallisuuspoikkeamiin reagoidaan ja lakisääteisistä tarkastuksista pidetään kiinni.

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: päiväkodinjohtaja

Rautavaaran kunnan varhaiskasvatusikäisten lasten määrässä ei ennusteen mukaan tapahdu vuonna 2027 merkittävää muutosta. Varhaiskasvatuspalveluissa voidaan arvioida olevan noin 20 lasta. Rautavaaran päiväkodin lasten ikäjakauma on nuorentunut ja alle kolmevuotiaiden lasten määrä on kasvanut. Varhaiskasvatuksen henkilöstön määrässä ei myöskään tapahdu merkittävää muutosta.

Rautavaaran päiväkodissa työskentelee vakituisissa työ tai virkasuhteessa päiväkodinjohtaja, kaksi kokoaikaista varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja yksi osa-aikaista työaikaa tekevä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Rautavaaran päiväkoti on avoinna arkisin klo 06–18.00 välisenä aikana. Vuorotyötä tekeville perheille tarjotaan työvuoroihin perustuvaa ilta- ja vuorohoitoa klo 18.00–06.00 välisenä aikana sekä viikonloppuisin.

Rautavaaran kunnan uuden päiväkodin on suunniteltu valmistuvan loppuvuonna 2027. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen toiminta siirtyy uusiin tiloihin ennen vuoden 2027 joulua. Uusi päiväkoti mitoitetaan noin 25- lapselle.

Uuden päiväkodin toiminnan käynnistäminen edellyttää kalustehankintojen lisäksi monipuolisia ensivarusteluhankintoja. Näitä ovat muun muassa lelut, pelit, pedagogiset välineet, lastenkirjat, kuvataide- ja askartelumateriaalit, musiikki- ja sisäliikuntavälineet, henkilöstön toimistotarvikkeet, tekstiilit, lasten varavaatteet, hygienia- ja hoitotarvikkeet, ensiapu- ja turvallisuusvälineet, retki- ja luontokasvatusvälineet sekä ruokailuastiat ja -välineet. Uuden päiväkodin ensivarusteluhankintoihin sisältyvät myös ulkolelujen ja ulkoleikkivälineiden täydennyshankinnat. Osa nykyisen päiväkodin käyttökelpoisista ulkoleluista ja -välineistä voidaan siirtää uuteen päiväkotiin. Hankintoja varten perustetaan varhaiskasvatuksen käyttötalouteen erillinen kustannuspaikka, jolle kohdennetaan uuden päiväkodin toiminnan käynnistämiseen tarvittavat ensivarusteluhankinnat. Ensivarusteluhankinnat ovat luonteeltaan pääosin kertaluonteisia perustamiskustannuksia. Rakennuksen kiintokalusteet ja irtokalusteet sisältyvät teknisen palvelualueen valmistelemaan investointikokonaisuuteen. Siivouspalveluiden vastuulla olevat hankinnat eivät sisälly tähän määrärahavaraukseen.

Riskienhallinta

Strategiset ja taloudelliset riskit

Varhaiskasvatuspalveluissa riskeinä ovat valtionosuusjärjestelmän muutokset sekä yleinen kustannusten nousu. Rahoitusperusteiden muutokset voivat heikentää toiminnan ennakoitavuutta. Pitkän ajan riskinä ovat varhaiskasvatusikäisten lasten määrän väheneminen kunnassa ja varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen vaihtelu ja muutokset.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisina riskinä ovat pätevän henkilöstön rekrytointi sekä osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön pysyvyys. Riskinä on myös pätevien sijaisten saanti. Hyvän työilmapiirin edistäminen, henkilöstön työhyvinvointia parantavien toimenpiteiden kehittäminen ja lisääminen sekä laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamisen mahdollisuuksista huolehtiminen ovat tärkeitä toimenpiteitä.

Vahinkoriskit

Varhaiskasvatusympäristöön ja työturvallisuuteen liittyvät tekijät. Turvallisuussuunnitelmia päivitetään ja vaaratilanteiden hallintaa sekä suojautumista harjoitellaan säännöllisesti. Varhaiskasvatusyksiköiden riskianalyysi tehdään vuosittain. Tehdään yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa mm. poistumisharjoitusten ja sisälle suojautumisharjoitusten yhteydessä.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi vastaa kunnan kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso-, liikunta-, vapaa-aika-, kansalaisopisto-, hyvinvointi- ja kotoutumispalveluista sekä kunnan tapahtumista.

Paras luonnostaan 2026–2036-kuntastrategian sekä Rautavaaran kunnan laajan hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 mukaisesti kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi huolehtii osaltaan kunnan strategisista tavoitteista toteuttamalla perustehtäviään ja kehittämällä aktiivisesti toimintaansa. Monipuoliset palvelut edistävät liikunnallista elämäntapaa, tarjoavat mielekästä tekemistä eri-ikäisille, mahdollistavat sosiaalisen toiminnan, edistävät elinkeinoelämän edellytyksiä toimia kunnassa, parantavat hyvinvointia ja ylipäätään parantavat elämänlaatua.

Kirjaston, kulttuurin, vapaa-ajan ja liikunnan osalta kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vuosi 2027 on suurin piirtein samanlainen kuin vuosi 2026. Toimintaa kehitetään, mutta erityisiä taloudellisia muutoksia henkilöstömäärässä tai käyttötalouden osalta ei ole luvassa. Tavoitteena on järjestää kulttuuritapahtumia ja kirjastonäyttelyitä monipuolisesti myös tulevaisuudessa.

Nuorisotoimi jatkaa laadukkaiden nuorisopalveluiden tuottamista kunnan lapsille ja nuorille. Erityisnuorisotyöntekijän lisäksi kunnassa työskentelee koulunuorisotyöntekijästä, joka on palkattu kuntaan kahden eri hankkeen avulla. Hankkeet jatkuvat heinäkuuhun 2027 asti, ja toiseen on mahdollista hakea jatkohanketta koulunuorisotyön kehittämiseen. Hankkeiden on tarkoitus kehittää koulussa tehtävää nuorisotyötä sekä lisätä lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa. Koulunuorisotyön kehittämishankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa koulunuorisotyö osaksi koulun arkea ja integroida koulunuorisotyö osaksi opetussuunnitelmia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä jatketaan edellisten vuosien tavoin. Tavoitteena on edelleen luoda edellytyksiä aktiiviselle yhdistyskentälle. Kotoutumispalveluissa asiakasmäärät laskevat, sillä kansainvälisten lukiolaisten tulo Rautavaaran lukioon on vähentynyt syksystä 2026 alkaen. Myös tilapäistä suojelua saavista tulevat korvaukset kunnalle loppuvat alkuvuoden aikana.

Riskienhallinta

Strategiset ja taloudelliset riskit

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimeen liittyy joitain toiminnallisia ja taloudellisia riskejä, jotka ovat kokonaisuudessaan kohtalaisen pieniä. Enemmistö riskeistä liittyy talouden yleiseen alavireeseen ja kasvaviin kustannuksiin.

Valtiontalouden sopeutustoimet jatkuvat edelleen, jolloin myös kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin voi kohdistua kiristyvän talouspolitiikan myötä menoleikkauspaineita. Monissa kunnissa menoleikkaukset onkin kohdistettu herkästi juuri kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin, sillä vaikka palvelut ovat lakisääteisiä, lainsäädäntö ei määrittele palveluiden sisältöä tai laatua kovin tarkasti.

Toiminnalliset riskit

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen isoimmat riskit liittyvät toimen pieneen kokoon. Talousarvion valmistelun aikaan (syksy 2026) toimeen kuuluvat kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, erityisnuorisotyöntekijä, hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori, koulunuorisotyöntekijä (hanke 31.7.2027 asti), kirjastovirkailija ja vapaa-aikaohjaaja. Vakituisen tiimin ollessa pieni yhdenkin ihmisen pitkäaikainen poissaolo voi vaikuttaa työskentelyyn, työn tuloksiin ja työnantajalle koituviin kustannuksiin. Pienikokoisessa tiimissä on myös paljon hiljaista tietoa, jota ei ole kirjoitettu minnekään talteen.

Vahinkoriskit

Kunnan omaisuuteen kohdistuva ilkivalta, väärinkäytökset ja varkaudet ovat pieni mutta varteenotettava riski myös kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa. Omaisuutta pyritään suojaamaan valaistuksella, kameravalvonnalla ja valvontakierroksilla.

Sivistyspalvelut yhteensä

	TA 2027 (€)	TA 2026 (€)	TP 2025 (€)	Muutos TA 2026 (€ ja %)		Muutos TP 2025 (€ ja %)		TS 2028 (€)	TS 2029 (€)
Myyntituotot	419 160	434 461	439 145	-15 301	-4 %	-19 985	-5 %	419 160	419 160
Maksutuotot	30 000	29 000	22 166	1 000	3 %	7 834	35 %	30 000	30 000
Tuet ja avust	123 528	173 812	159 463	-50 284	-29 %	-35 935	-23 %	123 528	95 528
Muut toimintat.	4 080	1 900	5 915	2 180	115 %	-1 835	-31 %	4 080	4 080
Toimintatuotot yht.	576 768	639 173	626 689	-62 405	-10 %	-49 921	-8 %	576 768	548 768
Henkilöstök.	2 457 345	2 385 314	2 298 026	72 031	3 %	159 319	7 %	2 506 489	2 556 608
Palvelujen ost.	1 070 014	1 015 558	939 884	54 456	5 %	130 130	14 %	1 070 014	1 035 014
Ain.tarv ja tav.	138 156	127 420	109 881	10 736	8 %	28 275	26 %	118 156	113 156
Avustukset	42 500	38 500	31 570	4 000	10 %	10 930	35 %	42 500	42 500
Muut toimintak.	18 534	20 004	10 982	-1 470	-7 %	7 552	69 %	18 534	18 534
Toimintakulut yht.	3 726 549	3 586 796	3 390 343	139 753	4 %	336 206	10 %	3 755 693	3 765 812
Toimintakate	**3 149 781**	**2 947 623**	**2 763 654**	**202 158**	**7 %**	**386 127**	**14 %**	**3 178 925**	**3 217 044**

Sivistyspalvelut euroa per asukas

Toimintakulut netto:					
	TA 2027	TA 2026	TP 2025	TS 2028	TS 2029
Euroa per asukas	2 337	2 243	1 973	2 401	2 477
Asukasmäärä	1 348	1 314	1 401	1324	1299

Väestöennuste laskettu tekoälyavusteisesti käyttäen Pohjois-Savon liiton väestönmuutostilastoja Tilastokeskuksen laskentamallit huomioiden

Sivistyspalvelut euroa per oppilas / perusopetus

Toimintakulut netto:			Perusopetus		
	TA 2027	TA 2026	TP 2025	TS 2028	TS 2029
Euroa per oppilas	17 188	14 547	13 724	19 302	21 651
Oppilasmäärä	100,5	109	111	91	82,5

Sivistyspalvelut euroa per opiskelija / lukio

Toimintakulut netto:			Lukio		
	TA 2027	TA 2026	TP 2025	TS 2028	TS 2029
Euroa per oppilas	14 418	13 859	15 228	14 984	15 019
Oppilasmäärä	41	38	34	40	40

Sivistyspalveluiden valtuustotason tavoitteet 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Vastuutaho
Luontomatkailu ja vetovoima – vastuullinen matkailu ja houkutteleva (asuin)ympäristö (luonto arvoineen).			
Tavoite 1. Vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla mahdollisuuksia luontokokemuksiin.	Toimenpide 1: Valinnaisaine- ja soveltavien kurssien tarjonnassa luontoon ja eräilyyn kytkeytyviä kursseja. Toimenpide 2: Tarjotaan eräkerhoa	Mittari 1: Ko. opintojen /kerhojen ja niitä valinneiden oppilaiden ja opiskelijoiden lukumäärät	Sivistyspalvelut
Tavoite 2: Varhaiskasvatuksessa luonto on oppimisympäristönä säännöllisesti.	Toimenpide 1. Tehdään varhaiskasvatukseen luontopedagoginen vuosisuunnitelma Toimenpide 2. Oppimistuokioita lähiluonnossa on vähintään viikoittain.	Mittari 1: Suunnitelma on tehty/ ei ole tehty Mittari 2. Oppimistuokioita lähiluonnossa on ollut viikoittain/ ei ole ollut.	Sivistyspalvelut
Tavoite 3: Leiritoiminta nuorisotyössä	Toimenpide 1: Nuorisotyö järjestää lasten ja nuorten toiveita kuunnellen 1–3 leiriä vuoden aikana.	Mittari 1: Järjestettyjen leirien määrä.	Sivistyspalvelut
Elinvoimainen yrittelijäisyys – vahvistetaan yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä ja verkostoja.			
Tavoite 1: Yrittäjyyskasvatus lapsille ja nuorille	Toimenpide 1: Yrittäjävierailut ja tutustumisvierailut yrityksiin perusopetuksen oppilaille ja lukiolaisille Toimenpide 2: Yrityskylävierailut perusopetuksen 6. ja 9. luokkalaisille	Mittari 1: Toteutuneiden vierailuiden lukumäärä	Sivistyspalvelut
Tavoite 2: Varhaiskasvatus tekee yhteistyötä yhdistysten kanssa	Toimenpide 1: Varhaiskasvatus on aktiivinen yhdistysten suuntaan.	Mittari 1: Varhaiskasvatus on tehnyt yhteistyötä yhdistysten kanssa vähintään kahdessa tapahtumassa.	Sivistyspalvelut
Tavoite 3: Kunta tekee järjestöjen ja yritysten kanssa toimivaa yhteistyötä.	Toimenpide 1: Kohdennetaan yhdistyksille toiminta-avustusta hyvinvoinnin edistämiseen ja huomioidaan yhdistysavustuksien myöntämisessä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Toimenpide 2: Kunnassa järjestetään vähintään kerran vuodessa yhdistyksille suunnattu tapahtuma, esimerkiksi yhdistysten yhteiset pikkujoulut. Toimenpide 3: Tehdään	Mittari 1: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioitiin yhdistysavustuksia jaettaessa. Mittari 2: Vähintään yksi yhdistyksille suunnattu tapahtuma järjestetty. Mittari 3: Yhteistyötä on tehty/ei ole tehty. Yhteistyössä tehtyjen tapahtumien määrä.	Sivistyspalvelut

	yhteistyötä yhdistysten lisäksi myös yritysten kanssa, esimerkiksi kulttuurin, tapahtumien ja hyte-työn kentällä.		
Hyvinvoiva ja turvallinen arki – hyvinvointi, yhteisöllisyys, palvelut, kulttuuri ja arvot vahvistavat arkea ja tuovat hyvää elämää. Asuinympäristönä Rautavaara on viihtyisä ja hyvä paikka elää ja tehdä töitä.			
Tavoite 1: Liikunnallisuuden edistäminen varhaiskasvatus -ja koulupäivien aikana	Toimenpide 1: Liikunnallisuutta edistämään on laadittu vuosi- tai viikko-ohjelma Toimenpide 2: Lukiolaisille liikuntaan aktivoivaa välineistöä	Mittari 1: Suunnitelma on/ei ole laadittu	Sivistyspalvelut/Varhaiskasvatus ja koulutoimi
Tavoite 2: Huoltajat ja oppilaat kokevat osallisuutta varhaiskasvatuksen ja koulukeskuksen toiminnassa	Toimenpide 1: Oppilas- ja huoltajakyselyt lukuvuoden aikana Toimenpide 2: Yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin kutsutaan niin huoltaja- kuin oppilasjäseniä	Mittari 1: Toteutuneiden kyselyjen lukumäärät ja tulokset Mittari 2: Yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien kokousten lkm	Sivistyspalvelut/Varhaiskasvatus ja koulutoimi
Tavoite 3: Tukioppilastoiminnan ja kummitoiminnan käynnistyminen	Toimenpide 1: Nimetään tukioppilastoiminnan vastuuhenkilö Toimenpide 2: Laaditaan suunnitelma tukioppilastoiminnan käynnistymiseen Toimenpide 3: Tukioppilastoiminnan käynnistyminen Toimenpide 1: Nimetään varhaiskasvatukselle kummiluokka perusopetuksesta Toimenpide 2. Tehdään kummitoimintaan suunnitelma Toimenpide 3: Kummitapaamiset käynnistetään	Mittari 1: Toimenpiteet ovat toteutuneet/eivät ole toteutuneet	Sivistyspalvelut/Varhaiskasvatus ja koulutoimi
Tavoite 4: Kirjaston asema kunnan kulttuurisena keskuksena ja vierailukohteena.	Toimenpide 1: Kirjasto kasvattaa profiiliaan koko kunnan kulttuurisena keskuksena. Kirjastossa järjestetään läpi vuoden erilaisia näyttelyitä, kuitenkin vähintään kymmenen (10) näyttelyä. Toimenpide 2: Kirjaston kävijä- ja lainausmäärät pysyvät suunnilleen samalla tasolla. Toimenpide 3: Kirjastossa järjestetään vähintään kolme (3) kirjastoarjesta poikkeavaa tapahtumaa. Toimenpide 4: Syvennetään varhaiskasvatuksen, koulun ja kulttuuritoimen välistä yhteistyötä.	Mittari 1: Kirjastossa on läpi vuoden näyttelyitä, kuitenkin vähintään kymmenen (10) erillistä näyttelyä. Mittari 2: Kävijämäärä on pysynyt samana/kasvanut/ pienentynyt verrattuna edelliseen vuoteen. Mittari 3: Kirjastossa järjestettiin/ei järjestetty vähintään kolme (3) kirjastoarjesta poikkeavaa tapahtumaa. Mittari 4: Kirjaston koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa yhdessä järjestämät toiminnot.	Sivistyspalvelut

Tavoite 5: Rautavaaralla on monipuolisia tapahtumia, jotka lisäävät viihtyvyyttä, nostavat kunnan tunnettuutta ja houkuttelevat väkeä vierailemaan kauempaakin.	Toimenpide 1: Kunnan, yksityishenkilöiden, yhdistysten ja yritysten yhteistyössä järjestämät Rautavaarapäivät järjestetään vuonna 2027 suurin piirtein samankokoisena kuin vuosina 2024–2026. Toimenpide 2: Rautavaarapäivien taloudellista vaikuttavuutta yritys- ja yhdistystoimintaan selvitetään. Toimenpide 3: Kulttuuritapahtumia järjestetään monipuolisesti eri-ikäisille läpi vuoden. Toimenpide 4: Järjestetään tapahtuma, joissa Rautavaaralle kotoutuvilla on mahdollisuus tavata ja tutustua paikallisiin.	Mittari 1: Rautavaarapäivät järjestettiin suurin piirtein samankokoisena kuin vuosina 2024–2026. Mittari 2: Rautavaarapäivien taloudellista vaikuttavuutta on/ei ole selvitetty. Mittari 3: Kulttuuritapahtumia järjestetty monipuolisesti eri-ikäisille läpi vuoden. Tapahtumien määrä. Mittari 4: Tapahtuma on järjestetty/ei ole järjestetty.	Sivistyspalvelut
Tavoite 6: Rautavaaralla on hyvät mahdollisuudet liikuntaan ja kuntalaiset hyödyntävät liikkumisen mahdollisuuksia.	Toimenpide 1: Tarjotaan edullisia ja tietyin edellytyksin maksuttomia liikuntatiloja käyttäjille. Toimenpide 2: Järjestetään kuntalaisille vapaa-aikakysely 2027, jolla selvitetään toiveita liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämiseen. Toimenpide 3: Kunnassa järjestetään vähintään kolme (3) liikunta-aiheista tapahtumaa/tempausta.	Mittari 1: Monitoimitalon tilojen käyttöaste. Monitoimitalon liikuntasalia käytetään vähintään yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Mittari 2: Vapaa-aikakysely 2027 on tehty/ei ole tehty. Mittari 3: Järjestettyjen liikunta-aiheisten tapahtumien määrä.	Sivistyspalvelut
Tavoite 7: Kehittyvä ja kokeileva nuorisotyö.	Toimenpide 1: Koulunuorisotyön kehittämiseen haetaan jatkohanketta. Toimenpide 2: Koulunuorisotyön startti -hanke on saavuttanut riittävästi sille hankehakemuksessa asetettuja tavoitteita. Toimenpide 3: Nuorisotyössä järjestetään vähintään kolme (3) teemapäivää tai -tapahtumaa. Toimenpide 4: Toimivammat nuorisotilat. Nuorisotila siirretään kunnantalon tyhjiksi jääneisiin tiloihin. Nuorisotilan siirrossa kuullaan nuorten omia toiveita. Toimenpide 5: Nuorisovaltuusto järjestää vuoden aikana ainakin	Mittari 1: Koulunuorisotyön kehittämiseen on haettu jatkohanketta. Mittari 2: Saavutettujen tavoitteiden määrä. Mittari 3: Vähintään kolme teemapäivää/ -tapahtumaa on järjestetty/ei ole järjestetty. Mittari 4: Nuorisotila on siirretty onnistuneesti kunnantalon tyhjiksi jääneisiin tiloihin. Siirrossa on kuultu/ei ole kuultu nuorten toiveita. Nuorisotilan kävijämäärät ovat nousseet/eivät ole nousseet. Mittari 5: Nuorisovaltuusto on järjestänyt ainakin yhden tapahtuman tai toiminnon. Mittari 6: Mahdollisuus osallistua Erasmus+-	Sivistyspalvelut

	yhden tapahtuman tai toiminnon. Toimenpide 6: Vuoden aikana halukkaille nuorille mahdollistetaan osallistuminen nuorisovaihtoihin ja muihin Erasmus+-tuettuihin toimintoihin. Toimenpide 7: Järjestetään syksyllä 2027 harrastemessut yhdessä koulun kanssa.	toimintoihin. Osallistuneiden määrä.	
Kestävä talous ja ympäristö – toimintamme varmistaa pitkäjänteisesti taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden			
Tavoite 1: Ohjataan lapsia ja nuoria vähentämään hävikkiä ja ymmärtämään kierrätyksen merkitys	Toimenpide 1: Ruokahävikin vähentäminen	Mittari 1: Hävikkiruuan määrä	Sivistyspalvelut
Tavoite 2: Ohjataan lapsia ja nuoria huolehtimaan yhteisistä tiloista ja ympäristöstä	Toimenpide 1: Siivoustalkoiden toteutuminen Toimenpide 2: Turvallisuushavaintojen tekeminen myös oppilaat/opiskelijat	Mittari 1: Toteutumien lukumäärät	Sivistyspalvelut
Tavoite 3: Nuorten työpajatoiminta alkaa.	Toimenpide 1: Nuorten työpajatoiminta alkaa nuorisotoimen ja elinkeinopalvelujen yhteistyönä, ja työpajatoimintaan saadaan ohjattua nuoria.	Mittari 1: Työpajatoiminta on alkanut/ei ole alkanut. Työpajatoimintaan osallistuneiden nuorien määrä.	Sivistyspalvelut